

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Ryński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 19 września 2016 r.,

sprawy **D. O.**

skazanego z art. 279 § 1 k.k. i inne

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Ł.

z dnia 31 marca 2016 r., utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Ł.

z dnia 23 października 2015 r.,

postanowił

I. oddalić kasację obrońcy skazanego jako oczywiście bezzasadną;

II. zwolnić skazanego od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego;

III. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. D., Kancelaria Adwokacka, kwotę 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa złote 80/100), w tym 23 % VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji na rzecz skazanego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 października 2015 r. Sąd Rejonowy, skazał oskarżonego D. O. za dwa przestępstwa kwalifikowane z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i art. 64 § 2 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. na kary po rok i 6 miesięcy pozbawienia wolności za każde z nich, przyjmując za podstawę wymiaru tych kar art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. Na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. połączył oskarżonemu wskazane wyżej kary jednostkowe pozbawienia wolności, wymierzając mu karę łączną 2 lat pozbawienia

wolność. Nadto na podstawie art. 46 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. zobowiązał oskarżonego do zapłaty na rzecz pokrzywdzonych: J. K. kwoty 1.755 zł, A. K. kwoty 125 zł i M.K. kwoty 100 zł, tytułem naprawienia wyrządzonej szkody.

Po rozpoznaniu apelacji wywiedzionej przez oskarżonego Sąd Okręgowy w Ł.wyrokiem z dnia 31 marca 2016 r., utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Powyższy wyrok Sądu odwoławczego w części utrzymującej w mocy wyrok Sądu Rejonowego co do przypisania oskarżonemu przestępstwa na szkodę M. K. kwalifikowanego z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art 64 § 2 k.k. oraz wymiaru kary łącznej został zaskarżony kasacją obrońcy skazanego, który na podstawie art. 523 § 1 k.p.k. i art. 526 § 1 k.p.k. zarzucił orzeczeniu Sądu Okręgowego rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku a to:

- 1) art. 451 k.p.k., polegające na zaniechaniu sprowadzenia na rozprawę apelacyjną oskarżonego pozbawionego wolności,
- 2) art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 452 § 2 k.p.k. i art. 170 § 3 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k., polegające na nieprzeprowadzeniu dowodu z wyjaśnień oskarżonego,
- 3) art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegające na niewskazaniu przyczyn nieprzeprowadzenia dowodu z wyjaśnień oskarżonego.

Powołując się na powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja obrońcy skazanego nie zasługuje na uwzględnienie. Jest ona oczywiście bezzasadna, dlatego została rozpoznana na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Zarzut kasacyjny rażącego naruszenia art. 451 k.p.k. został sformułowany w następującej sytuacji procesowej. Zarządzeniem z dnia 18 listopada 2015 r. Przewodniczący V Wydziału Karnego Sądu Rejonowego przyjął apelację wywiedzioną przez oskarżonego (k. 224). W dniu 24 listopada 2015 r. do Sądu Okręgowego został przesłany wniosek oskarżonego przebywającego w Areszcie

Śledczym w Ł. o jego doprowadzenie na rozprawę apelacyjną (k.235, 237). Natomiast w dniu 9 grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy w Ł. wysłał do oskarżonego informację o prawie do złożenia w terminie 7 dni od daty otrzymania pouczenia wniosku o sprowadzenie go na rozprawę odwoławczą oraz o skutkach niedotrzymania tego terminu wynikających z treści art. 451 k.p.k. (k.247). Jednak oskarżony ponownego wniosku nie złożył. Wobec powyższego na rozprawie, która odbyła się w dniu 31 marca 2016 r. Sąd Okręgowy na podstawie art. 451 k.p.k. zdecydował aby nie sprowadzać oskarżonego, uznając za wystarczającą obecność jego obrońcy (k. 253).

W kontekście przedstawionych czynności procesowych należy przypomnieć, że w dacie procedowania Sądu odwoławczego obowiązywał już przepis art. 451 k.p.k. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie Kodeksu postępowania karnego i innych ustaw (Dz.U.2013.1247), która weszła w życie z dniem 1 lipca 2015 r. Określa on zasady udziału w rozprawie apelacyjnej oskarżonego pozbawionego wolności. Według normy wynikającej z treści tego przepisu warunkiem koniecznym sprowadzenia takiego oskarżonego na rozprawę odwoławczą jest złożenie przez niego stosownego wniosku w terminie 7 dni od daty doręczenia mu zawiadomienia o przyjęciu apelacji, przy czym oskarżony powinien być o tym pouczone. Wskazany termin ma charakter względnie stanowczy (zob. Dariusz Świecki, Postępowanie odwoławcze w sprawach karnych. Komentarz i orzecznictwo. Wyd. III, opublikowano WK 2016). Oznacza to, że jego uchybienie przez osobę uprawnioną, nie musi skutkować pozostawieniem takiego wniosku bez rozpoznania, w sytuacji, gdy nie spowoduje konieczności odroczenia rozprawy. Jednocześnie warunkiem aby uznać, że wniosek został złożony z uchybieniem siedmiodniowego terminu o którym mowa w art. 451 k.p.k. jest uprzednie pouczenie oskarżonego przez sąd o prawie złożenia wniosku o doprowadzenie na rozprawę odwoławczą. Przy czym nie ma przeszkód aby oskarżony lub jego obrońca złożyli przedmiotowy wniosek jeszcze przed sądem pierwszej instancji, który przesyła akta do sądu odwoławczego dopiero po doręczeniu zawiadomień o przyjęciu apelacji wszystkim stronom i ich przedstawicielom procesowym (art. 448 § 1 k.p.k.). Prowadzi to do uznania, że o ile oskarżony pozbawiony wolności nawet bez uprzedniego pouczenia organu procesowego złoży wniosek o doprowadzenie na

rozprawę w terminie określonym w art. 451 k.p.k., tj. siedmiu dni od daty doręczenia mu zawiadomienia o przyjęciu apelacji, to taki wniosek podlega rozpoznaniu przez sąd drugiej instancji. Zatem, pouczenie oskarżonego na etapie postępowania odwoławczego o jego prawie do złożenia wniosku o doprowadzenie na rozprawę apelacyjną oraz brak aktywności oskarżonego po otrzymaniu takiego pouczenia, w postaci złożenia ponownego wniosku w tym zakresie, nie zwalnia sądu odwoławczego z obowiązku rozpoznania uprzedniego wniosku oskarżonego, złożonego z zachowaniem terminu wskazanego w art. 451 k.p.k.

Odnosząc te uwagi do realiów sprawy niniejszej należy zauważyć, że Sąd odwoławczy reagując na postulat obrońcy o doprowadzenie oskarżonego na termin rozprawy apelacyjnej wspierający dotychczasowe stanowisko D. O., ujawnił jednocześnie tożsamy wniosek oskarżonego, który wpłynął do Sądu Okręgowego w dniu 27 listopada 2015 r. (k.235, 253). Finalnie mając na uwadze ten wniosek zdecydował, aby nie sprowadzać oskarżonego na rozprawę odwoławczą, powołując się na fakt, że oskarżony, po doręczeniu mu pouczenia o treści art. 451 k.p.k., nie ponowił swojego wniosku o doprowadzenie. Trafność tego stanowiska budzi uzasadnione wątpliwości, ponieważ oskarżony w sposób wyraźny oraz w terminie wskazanym w art. 451 k.p.k. przejawiał swoją wolę uczestnictwa w rozprawie apelacyjnej poprzez złożenie stosownego wniosku. Jednak uchybienie to nie miało wpływu na treść zapadłego postanowienia, skoro w ślad za nim Sąd odwoławczy nie pozostawił wniosku oskarżonego bez rozpoznania. Na wstępie warto podkreślić, że samo złożenie wniosku nie obliguje sądu do doprowadzenia oskarżonego na rozprawę apelacyjną, lecz do jego rozstrzygnięcia w oparciu o kryteria wskazane w art. 451 k.p.k.

Sąd Okręgowy rozpoznając wniosek D. O. pozbawionego wolności o doprowadzenie na rozprawę apelacyjną, jak się wydaje, brał pod uwagę realia sprawy, w tym treść wywiedzionej apelacji, w której podnoszone były kwestie natury faktycznej związane z czynem dokonany na szkodę M. K. Warto przypomnieć, że te same zagadnienia oskarżony poruszał już w swoich wyjaśnieniach złożonych przed Sądem pierwszej instancji (k. 150 – 151, s. 3 – 4 uzasadnienia SR), co umożliwiało ich kompleksową ocenę w ramach kontroli instancyjnej. Dlatego też ponowne przesłuchiwanie D. O. na te same okoliczności w postępowaniu

odwoławczym było zbędne. W konsekwencji główną podstawę oddalenia przedmiotowego wniosku stanowiło uznanie organu procesowego za wystarczającej obecności obrońcy oskarżonego. W ten sposób Sąd powołał się wprost na negatywną przesłankę przewidzianą w dyspozycji art. 451 k.p.k.

W tych uwarunkowaniach nie można uznać aby kwestionowane w kasacji postanowienie Sądu drugiej instancji, którym odmówiono doprowadzenia D. O. na rozprawę apelacyjną stanowiło rażące naruszenie art. 451 k.p.k. i miało wpływ na treść zaskarżonego wyroku, nawet jeżeli weźmiemy pod uwagę fakt, że udział oskarżonego w rozprawie przed sądem odwoławczym ma charakter gwarancyjny, a w wypadku gdy wyraża on chęć uczestnictwa w rozprawie, jedynie wyjątkiem od tej zasady jest uprawnienie sądu odwoławczego do uznania za wystarczającej obecności samego obrońcy.

Nie można również podzielić poglądu skarżącego, że w sprawie niniejszej doszło do obrazy art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 452 § 2 k.p.k. i art. 170 § 3 k.p.k. polegającej na nieprzeprowadzeniu dowodu z wyjaśnień oskarżonego i braku oddalenia złożonego w tym zakresie wniosku dowodowego.

Z treści wywiedzionej apelacji wynika jedynie, że skarżący kwestionował zasadność przypisania mu przestępstwa z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. dokonanego na szkodę M. K., sugerując, że funkcjonariusze policji grożąc mu pozbawieniem wolności nakłonili go, w szczegółowo opisanych w apelacji okolicznościach, do złożenia nieprawdziwych wyjaśnień, w których przyznał się do tego czynu (k. 201– 202). Nadto w uzupełnieniu apelacji, które przybrało formę pisemnego oświadczenia ujawnionego przed Sądem (k.254), oskarżony nawiązał i rozwinął podniesiony zarzut błędu w ustaleniach faktycznych tyczących uznania go za sprawcę kradzieży z włamaniem roweru M. K., starając się wykazać, że ów błąd miał wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia (k.222).

Wskazane dokumenty oraz wniosek oskarżonego o jego doprowadzenie na rozprawę apelacyjną nie zawierają wniosku o dodatkowe przesłuchanie oskarżonego przed sądem odwoławczym na wskazane wyżej okoliczności. Również na rozprawie przeprowadzonej w dniu 31 marca 2016 r. obrońca nie składał w imieniu oskarżonego żadnych wniosków dowodowych, ani też nie powołał się na taki wniosek, który byłby zamieszczony w środku odwoławczym

oskarżonego. Nie wskazał również w kasacji stosownego dokumentu z którego wynikałoby, że taki wniosek został złożony przez oskarżonego na etapie postępowania odwoławczego w inny sposób.

W związku z tym czynienie zarzutu, że Sąd odwoławczy naruszył art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., bowiem nie podał przyczyn nieprzeprowadzenia na rozprawie apelacyjnej dowodu z uzupełniających wyjaśnień oskarżonego wydaje się wręcz niezrozumiałe. Należy podkreślić, że Sąd odwoławczy nie miał obowiązku przeprowadzania takiego dowodu z urzędu. W kasacji nie podniesiono również zarzutu naruszenia art. 167 k.p.k. Nadto skarżący nie wykazał, aby w realiach sprawy, a przede wszystkim w oznaczonych apelacją granicach zaskarżenia wyroku Sądu pierwszej instancji, konieczne było dodatkowe wysłuchanie oskarżonego, a tym samym sprowadzenie go na rozprawę apelacyjną, zwłaszcza, że jak wyżej wspomniano, już w swoich wyjaśnieniach złożonych przed Sądem pierwszej instancji oskarżony sugerował, że był nakłaniany przez funkcjonariuszy policji do przyznania się do przestępstwa dokonanego na szkodę M. K. i te wyjaśnienia były przedmiotem oceny Sądu Rejonowego. Wbrew dowolnym twierdzeniom skarżącego również Sąd odwoławczy odniósł się do tego zagadnienia, trafnie oraz na wystarczającym poziomie szczegółowości wykazując brak zasadności podniesionego w tym zakresie zarzutu apelacji opartego na względnej podstawie odwoławczej wskazanej w art. 438 pkt 3 k.p.k. (s. 4 – 5 uzasadnienia SO).

Z tych powodów Sąd Najwyższy na podstawie art. 537 § 1 k.p.k. orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia. Jednocześnie na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił skazanego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie kasacyjne albowiem uznał, że ich uiszczenie byłoby dla zobowiązanego zbyt uciążliwe z uwagi na wykazaną w sprawie sytuację majątkową zobowiązanego. Orzeczenie o wynagrodzeniu obrońcy za sporządzenie i wniesienie kasacji oparto na podstawie art. 29 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2015 r. poz. 615, z późn. zm.) oraz § 4 i § 17 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2015 r. poz. 1801).

kc